

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Forretningsfører Sparekassens Ridder
Trykt i Allinge Røgtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Petitline
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annoncer 1. Gang 10 Øre
etterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 134

Fredag den 28. April 1916

4de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“,

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

Rideturen.

—o—

Hr. Alois Meyer med y, Rejsende
i Raatobak og Cigarer, og Hr. Frederik
Schultze med iz, Repræsen-
tant for en Pølsefabrik, havde i
mange Aar været de bedste Venner;
de beboede i Forening en Ungkar-
lejlighed og foretog, saa ofte det
kunde lade sig gøre, deres Forret-
ningsrejser paa samme Tid og til
de samme Byer. De var et Hjerter
og en Sjæl og delle venskabelig
Sorg og Glæde.

Da Alois Meyer traadte ind i Ægle-
standen og forlod det fælles Hjem,
forandredes Forholdet mellem Ven-
nerne kun lidet. Frederik Schultze
søgte sig snart en anden Bolig, og
hvad var da naturligere, end at han
flyttede hen i Nærheden af det unge
Par.

Han var snart en stadig Gæst hos
Meyers, saa meget hellere, som han
der ved en Fødselsdagsfest havde
lært at kende en ung Dame, der
snart blev hans et og alt.

Fru Meyer tog med Fornøjelse
Traadene til den paabegyndte Ro-
man i sine smaa Hænder, og snart
flagrede hvide Kort rundt i Byen og
forkyndte, at Hr. Frederik Schultze
havde gjort sig den Fornøjelse at
forlove sig med Frøken Frida
Schmidt.

Nogle Uger senere fandt Bryllup-
pet Sted.

Begge de unge Koner elskede
hverandre inderlig. De betroede
hinanden deres smaa huslige Sorger.
skændte lidt over deres Mænd, og
foretog med disse smaa Udflugter,
som altid forløb yderst fornøjeligt.

En lille Mislyd kom først ind i
dette smukke Forhold, da Fru Meyer
fæstede en Tjenestepige, som Fru
Schultze havde afskediget paa Grund
af hendes Sladren. Fru Meyer und-
skyldte sig med, at hun paa Grund
af den store Mangel paa Piger ikke
havde kunnet faa nogen anden, og
at Anna — saaledes hed den slad-
deragtige Perle — jo kunde forbedre
sig i den nye Tjeneste, da der her
ikke var nogen Lejlighed til at
sladre.

Fru Schultze var oprørt over denne
Slutning og svarede sin Veninde,
at der heller ikke i hendes Hus
havde været Anledning til Sladder,

maaske mindre end i visse andre
Familier. Dermed brusede hun
bort.

Fru Meyer tog det sidste Stikleri
meget alvorligt op og besvarede
sig derover hos sin Mand, som le-
ende forsøgte at slaa det hen. Hans
unge Kone lod sig ikke berolige
dermed og brød ud i Taarer, saa
han sluttelig ærgerlig forlod Huset.

Tilfældig traf han undervejs sin
Ven Schultze. „Hvad er der egent-
lig i Vejen med din Kone?“ spurgte
han denne temmelig køligt, idet han
holdt ham fast ved en Frakkeknep,
„min græder derhjemme og erklæ-
rer, at din Kone har fornærmet
hende!“ — „Oho, lille Ven“, faldt
Schultze ind, „akkurat det samme
vilde jeg have sagt det til dig. Min
Kone hyler, fordi din Kone har be-
skyldt hende for Sladderagtighed.“
— „Omvendt, kære Schultze“, af-
brød Meyer ham. — „Nej, nej“,
fastholdt denne, „det forholder sig,
som jeg siger.“

„Naa, Menneske tag dog mod
Fornuft“, indvendte Meyer, „naar
jeg siger dig, at det er din Kone,
som har begyndt, saa kan du vel
tro mig — — —“ — „Men min
Kone har udtrykkeligt sagt — —
—“ — „Aa hvad, saa har hun bare
fordrejet Kendsgerningerne en lille
Smule.“

„Du undskylder“, svarede Schult-
ze, som nu var alvorlig vred. „Min
Kone fordrejer ingen Kendsgernin-
ger, lad det være dig sagt, en Gang
for alle.“ — „Naa, her er det dog
klart som Dagen.“ — „Jeg beder
dig ganske alvorligt om at tage dine
Ord tilbage, min Kone fordrejer ikke
Kendsgerninger.“ — „Jeg har intet
at tage tilbage, det falder mig ikke
ind. Hvad jeg sagde, det sagde jeg,
og dermed Basta!“ — „Godt du ta-
ger altsaa ikke dine Ord tilbage?“
„Det tænker jeg ikke paa.“ — „Naa,
da maa du selv bære Følgerne.“ —
— Med disse Ord fjernede Schultze
sig fra sin Ungdomsven uden en
Afskedshilsen.

Denne Tvist medførte en Ødelæg-
gelse af det smukke Ungdomsven-
skab. Fruerne brusede stift hinan-
den forbi, og Mændene gik Omveje
for ikke at mødes.

— — —

En Dag — Uger var henrundne
— vilde Meyer om Eftermiddagen
foretage en Ridetur. Han lejede en
Hest hos en Hestehandler og red
ud af Byen. En Tid lang travede
Hesten godt af Sted.

Da hørte Meyer Hovslag bagved.
En anden Rytter nærmede sig, og
Meyer genkendte i denne sin tidli-
gere Ven Schultze.

Meyer vendte Hovedet til den an-
den Side, i Forventning om, at
Schultze, vilde ride forbi eller slaa
ind paa en anden Vej. Men mær-
kelig nok fulgte Schultze ham Fod
for Fod. Ja, snart red han fredelig
ved Siden af ham, saa at Hestens
Hoveder berørte hinanden.

Meyer studsede i sit Indre. Vilde
Schultze allert indlede Forsoning?
tænkte han. Han saa halvt hen til

ham — da saa han først, hvilkke
fortvivlede Anstrængelser Schultze
gjorde for at faa sin Hest bort fra
Meyers. Han stødte den forgæves
i Munden, selv Sporestød nyttede
intet. Hestene vilde ikke skilles.

Nu holdt Meyer sin Hest an, men
denne vilde heller ikke lystre. Den
vilde ikke forlade sin Ledsager. Ud-
mattede holdt Schultze og Meyer
op med at drive paa Hestene og
saa et Øjeblik raadvilde paa dem.

Da faldt deres Øjne paa Hestens
Ridetøj, og Gaadens Løsning var
dem klar. — De havde begge lejet
Hestene hos samme Hestehandler.
Det var altsaa Staldkammerater, som
havde genkendt hinanden, og nu ikke
godvillig vilde skilles.

Schultze lo ved denne Opdagelse
med sin gamle forsorne Latter. Meyer
kunde heller ikke modstaa Øjeblik-
kets Komik og lo hjerteligt med.

Vreden, som aldrig havde været
alvorlig mellem de to gamle Venner,
svandt som Smør i Solen — og
rørt rakte de hinanden Haanden.

„Skal vi igen forsøge med hin-
anden, Meyer?“ spurgte Schultze
med bevæget Stemme. — „Hjerte-
lig gerne, gamle Ven“, svarede
Meyer, „men vore Koner?“ — „Min
har allerede længe savnet din“, til-
stod Schultze. — „Naa, saa er alt
jo godt“, raabte Meyer, synlig lettet,
„hos min erakkurat det samme Til-
fældet. Hun har bare ikke vidst,
hvorledes din Kone tænkte.“

„Der bliver Fest i Dag“, lo
Schultze, „og begge Hestene, som
saa uventet igen har ført os sammen,
skal feste med.“ — „Ja“, foreslog
Meyer, „de skal faa Lov at æde sig
mæt i Havre.“

Og hjertensglade red begge Ven-
ner tilbage til Byen.

Hammershus.

XVII.

Fæstningens Forfald

Fra 1743—1822, altsaa i henved
100 Aar, leitede Omegnens Bøn-
der og Allinge-Sandvig Borgere Byg-
ningsemner fra Slottets Bygninger
og lod deres Kreaturer græsse paa
Slotsbankerne, hvor der efterhaanden
opvoksede en frodig Vegetation paa
og mellem de gamle Mure. Ulyg-
gelige Sagn og al Slags Overtro
knyttede sig efterhaanden til Stedet,
Sagn om døde Mænd, der gik igen,
om Trolde og Underjordiske, der
i Aftenskumringen og om Natten
huserede slemt deroppe og som det
ikke var godt at komme nær. Selv
om Dagen kunde de forfølge enlige
Personer, saa man vovede sig nødig
derop uden i Flok og Følge.

Afdøde Urmager I. P. Møller af
Allinge har 1867 samlet og udgivet
en Del af disse Folketsagn, men det
var dog særlig Ingemann, der
gennem sine Fortællinger om de
svundne Tiders Helte, vakte Roman-
tiken til Live her i Danmark, og
der rejste sig efterhaanden en stærk
national Bevægelse, der i første

Række satte som Opgave at frede
om Resterne af de gamle Oltids-
minder og historiske Bygningsvær-
ker. En af de Mænd, der herovre
fra første Færd viste Interesse for
bornholmske Minder, var Amtmand
Urne og senere Amtmændene Thaa-
rup og E. Vedel.

I Aaret 1822 udstedte Regeringen
endelig Forbud mod Stenhentning
fra Hammershus Ruiner, men da var
allerede Tusinder af Læs af de ud-
mærkede gamle røde Munkesten
fjernede.

Ruinerne henlaa nu en Række af
Aar som en fredhellig Plet, der ef-
terhaanden blev et søgt Udflugtssted
for saavel Bornholmere som Tilrej-
sende. Da Frederik den 7de og
Louise Danner var herovre, allagde
de den gamle Borgruin et Besøg.

200-Aars Dagen for Bornholms
Befrielse fejredes af Bornholmerne,
og Urmager Møller skrev i den
den Anledning en Printzeriskjolds-
Vise. Ogsaa ved Studenter-Sang-
foreningens Ankomst til Hammers-
hus 14. Juni 1866 blev der afsun-
get en Sang af Møller.

Pladsen tillader os desværre ikke
at aftrykke alle disse Sange, der
vidner om en vis Digter-Begavelse,
— mest kendte er jo Møllers Sange
i bornholmsk Dialekt, — men alle
hans Sange burde samles under et
sammen med en Karakteristik af hans
Personlighed. Mange Ældre erin-
drer sikkert endnu gamle Urmager
Møller.

En af ham forfattet „Hilsen til
Hammershus“, der vistnok blev af-
sungen ved Kristian den 9. og Dron-
ning Louises Besøg paa Ruinerne
den 23. Aug. 1876 lyder saaledes:

Hammershus, du Fortidsminde,
frejdig hilses du.
Sagas dunkle Runer rinde
maa i Sind og Hu,
naar vi se de gamle Mure,
naar vi se den dybe Fure,
hvormed Tiden dig har skrattet
og din Styrke lammet.

Men skønt Tidens Tand har gnavet
paa din Hjerterod,
frit du spejler dig i Havet
med din Klippefod.
Blues ej ved dine Rynker,
skælver ej, fordi du synker:
thi du ved dit Minde hæver,
selv om Klippen bæver.

Om din Barndom Sagnet taler
blot i Fabelsprog
Saga lidt kun derom maler
i sin gylde Bog.
Men i sildig Aftensvale
kan hver Sten i Muren tale,
tale, hvad kun Aanden mægter,
om de svundne Slægter.

Knap med Lyst du kunde sjunge:
„Gud og Kongen trol!“
da med Spot den tyske Tunge
i din Højsal lo.
Kræmmersjæle du med Harme
saa i dine Haller larme,
saa dem Landets Fedme tære,
fordre Gunst og Ære!

Staa end længe paa din Tinde,
Rest af svundne Borg.
Tal kun frit hvert gammelt Minde
om din Lyst, din Sorg.
Tal om Bisper og Prælater,
Vikinger og Hanseater,
højt og lydt til fjærne Slægter,
tal, hvad Aanden mægter.

Blandt dem, der har gjort det
største Arbejde for Bevarelsen af
Hammershus Borgruiner, maa næv-
nes Musæumsinspektør Hauberg.

I snart en Menneskealder har han
været de af Tidens Tand haardt
medtagne Ruiner og ved Statens
Hjælp foretaget Udgravninger og
Restavreringer. Hr. P. Hauberg
sidder derfor for Tiden inde med
den største Viden angaaende Ham-
mershus Ruiner og vi skal idet
følgende Afsnit, med Musæumsin-
spektørens Tilladelse, i det væsent-
ligste henholde os til hans grundige
Undersøgelser.

Borg-Ruinen.

Den gamle, tidligere brotagne Vej,
som østfra fører op til den 237 Fod
høje Klippeknude, hvorpaa Ham-
mershus ligger, løber det sidste
Stykke nede i en Sænkning mellem
to Skansevolde, som dækkede den.
Den nordlige Vold og Stykket nær-
mest „Slottet“ af den sydlige, er
endnu bevaret. Foran Broen har
de stødt op til de yderste Murvær-
ker, hvor Vejen førte ind gennem
en Port, som forlængst er forsvun-
den, men hvoraf findes Spor i den
gamle Brolægning.

Broen laa tidligere næsten helt
skjult af Opfyldning, der var ud-
kastet i Lavningen, og som efter-
haanden hobede sig op paa begge
Sider af den. I Aarene 1897—99
blev den udgravet og store Masser
Fyld bortkørt, ligesom de mange
Træer, der i Tidens Løb havde
plantet deres Rødder paa de hen-
smuldrende Mure, blev fjærnedes.
Det stærkt medtagne Murværk blev
istandsat, saaledes at de tidligere
Forhold ere bevarede. Oprindelig
har Broen været betydeligt lavere
end nu og har sikkert været en
Tømmerbro, som har hvilet paa to

endnu staaende 4-sidige Granitpiller.
Over en Vindebro er man kommet
ind i Porthuset, hvis Bund ligeledes
laa lavere end nu, og indenfor denne
hævede Vejen sig og svingede op-
ad Slotsbanken, formentlig dækket
af et Palisadeværn, hvor nu Ring-
muren løber. Adgangen nedover
den lave Tømmerbro og opover den
stærke Skraaning har imidlertid
været for ubekvem, og man har
derfor senere hævet Broen og ført
den over de to murede spidse Buer,
som hvile paa Grundpillerne. Sam-
tidig har man hævet Kørebanen i
Porthuset ved Opfyldning og lagt
Vindebroen i tilsvarende Højde. —

Efter Krudteits Opfindelse blev den korte Vindebro snart uden Betydning, og man dannede da ved Oplykning mellem Broens vestlige Ende og Porthuset en fast Vej, samtidig med at man forstærkede Bygningens østlige mest udsatte Mur ud mod Broen. Man fandt ved Udgravningerne 1897 dybest nede i Fylden nærmest Porthuset flere „Arnbrøstbolte“, Pilespidser af Jern, som var afskudte af Belejrerne, samt en Mængde runde Havsten, de saakaldte „Haandsten“, som Forsvarerne havde kastet ned paa Fjenden. Minder om Borgens tidligste Belejring. Paa Broens sydlige Side fremgravedes en stor flad Sten, som endnu ligger der. I Slottets Slutningsperiode har de to spidsbuede Hvelvninger under Broen været indrettede til Beboelse. I den vestlige fandtes Bunden af et Ildsted. 1737 døde en Kone, som havde boet her. Dengang laa der en lille Frugthave ved Broens Sydside.

Hvorledes Døden kom i Verden

Tidligere har man været af den Anskuelse, at Menneskene i gamle Dage levede betydeligt længere end nu. Hos forskellige Folkeslag havde man ejendommelige Meninger om, hvorledes Døden traadte ind i Verden.

Sulunegrene har et Sagn herom, i hvilket Kamæleon og Firbenet spiller Hovedrollerne. Det hedder deri, at Guden Umukunkulu syntes saa godt om Menneskene, som han nylig havde skabt, at han gennem Kamæleon lod dem meddele, at de aldrig skulde dø, men leve evigt paa denne Jord. Derover blev de saa glade, at de hver Dag drak sig fulde i Brændevin. De brød sig ikke længere om Umukunkulu, ofrede ikke til ham og gjorde kun, hvad de havde lyst til. Da indsaar Umukunkulu, at han havde begaaet en forfærdelig Dumbhed. Men som Himlens Gud kunde han jo ikke bryde sit Ord, ellers vilde Menneskene vel have slaaret ham ihjel. Derfor skabte han Firbenet, og det fik da den Op-gave at meddele, at Kamæleon havde løjet. Da Menneskene hørte dette, vrededes de og gik ud for at dræbe Kamæleon. Da denne saa dem paa lang Afstand, blev den saa bange, at den blegnede og blev hvid af Farve. Og da Menneskene ikke kunde kende den igen, undgik den deres Forfølgelse. Dermed kom Døden til Verden, og efter den Tid skiftede Kamæleon Farve.

Et Sagn hos Nordamerikas Indianere beretter, at for de første Mennesker var Sygdom aldeles ukendt. De levede henimod to Tusind Aar og døde først, naar de havde slidt deres Ben op og slugt deres Strube.

Hos mange Folkeslag er man af den Mening, at det er Kvindernes Fejl, at Døden er kommet ind i Verden. Guden Kururuman, sagde Karaiberne — en nu næsten uddød Folkestamme —, havde først skabt Mænd, og han havde kun Glæde af dem. De levede i Enighed, var glade og kendte ikke til Sygdom. Men Kururuman havde, en Gemalinde, der hed Kilimina, og denne Gudinde foragede sig over at hendes Køn ikke var repræsenteret paa Jorden. Paa egen Haand skabte hun derfor nogle Kvinder og førte dem til Mændene, der blev meget glade for dem.

— Hvilke netle Smaadyr er de ikke sagde de; de ser jo næsten ud som vi.

Og hver Mand tog sig en Kvinde og levede et muntert Liv sammen med hende. Dette varede dog ikke længe, før der blev Uenighed, Strid og Drab. Dette blev Guden forarget over, og til Straf herfor indførte han Døden i Verden.

Elskværdigere mod Kvindelkønnet er Grønlandernes Dødsang. Deri berettes følgende:

Det første Menneske, Kaliak, var en Mand, og han levede aldeles ene paa Jorden, i mange tusind Aar. Han led ingen Nød, thi der fandtes fuldt op med Fisk og Sæler, og han kunde faa saa meget Tran, som han vilde. Til sidst syntes han dog, at det begyndte at blive kedeligt de lange Vintre, naar han var tvunget til at sidde inde i sin Stue — Nat-ten varede jo fire lange Maaneder. Da saa han en Dag vemodigt paa sin Tommelfinger og sukkede:

Aa, du kæreste af alle Figurer! Et Stykke af dig vilde jeg gerne give, naar jeg kunde slippe for at være alene paa Jorden.

Næppe hvsde han sagt dette, før han følte Tommelfingeren blive større og større. Til sidst viste sig først et lille smukt Hoved med langt Haar og to livlige Øjne; derefter voksede to runde Arme og Ben ud, en Krop skød sig ind imellem, og da det hele var færdigt, var det den smukkeste Pige, en Grønlander nogen Sinde kunde ønske sig. Kaliaks Ønske var opfyldt, han behøvede nu ikke længere at være alene hele den lange Vinter igennem. Ganske vist var hans Tommelfinger blevet et Led kortere og vedblev at være saaledes, men det belød intet over for den Glæde, som Kvinden bragte ham. Og han blev endnu mere glad, da hans lille Tommel-kvinde skænkede ham smaa Dreng og Piger, uden at han derfor behøvede at miste flere Led af sin Tommelfinger.

Men hans Glæde var ikke udelte. De smaa Kaliaker og Kaliakkvinder, der sprang omkring, vilde ogsaa spise, og hvor meget Kaliak end skaffede til Veje, var Fadet altid tomt, naar han og hans Hustru skulde spise. De blev begge meget magre og fik mørke Tanker. Kvinden ind-saa først, at det ikke kunde blive ved med at gaa paa den Maade.

— Hør, du Mand, sagde hun, vi har saa mange Børn, og de har allerede selv Børn. Landet er ikke rigt nok til at føde os alle. Derfor er det bedst, at vi bereder Plads til dem. Vi vil dø.

Manden havde intet derimod at indvende, og de lagde sig til at dø. Derved kom Døden ind i Verden, og de gamle døde altid før de unge, for at disse kunde have tilstrækkeligt at leve af.

Manden, der vilde have Ællinger til Pinse.

„Roskilde Dagblad“ fortæller: En lækkersulten Roskildenser — skal vi kalde ham A — fik pludselig en Dag den Indskydelse, at det vilde være rart at faa Ællinger til Pinse, og for at det skulde være rigtig flot, skulde de stamme fra Vildænder.

I sin Høsegaard havde han gaende en Rugehøne. Han manglede kun Vildandæg. Dem fik han hos en kendt Roskildeborger, som vi vil kalde B.

Hr. A henvendte sig en Dag hos Hr. B og spurgte ham, om han kunde skaffe ham nogle Vildandæg.

— Ja, det skal være mig den letteste Sag, svarede B med et underfundigt Smil.

A fik nogle Æg, og hans gode Rugehøne rugede, saa det var en Fornøjelse. Han talte Dagene, alt mens hans Glæde voksede.

Den 14. Dag blev der Uro i Høse-reden. Ællingerne kom allerede. Roskildedenseren lettede Hønen og saa de smaa Skabninger. De lignede mest store Hoveder med Øjne, andet var der ikke at se.

— Hu ha, tænkte Manden, naa saadan ser Vildandens Ællinger ud, godt man fik det at se, det er interessant.

Dagene gik, Hovederne og Øjnene blev større, men Krop skal der til, og det manglede de smaa Skabninger. Manden tog derfor en Dag en af Ællingerne i Haanden og gik hen til B og spurgte:

— Hvad er det for en Slags Vildænder, Æggene har været fra? — Vildænder?

— Ja, dette er en af Ællingerne af de Æg, De gav mig, men det maa jo være en Slags Vildænder, De har, og nu kan det interessere mig at vide, hvilken Art det er.

B lo, saa det klukkede, men den anden blev mere og mere alvorlig. — Jeg har hentet Æggene inde i Skoven i en Uglerede, fortalte saa B., saa det er velskable Ugleunger, De har faaet.

Ællinger blev der intet af den Gang, men nu smiler den ene Mand, medens den anden ser bøs ud, naar de mødes.

Grisehandel og Ægteskab.

I et af Sognene vest for Kolding skulde en ung Mand forleden smedes i Hymnens Lænker, men da han ikke ejede Salt til et Æg og følgende hverken kunde skaffe til Præst eller Degn, langt mindre til Bohave, vidste han til at begynde med ikke sit levende Raad. Han var dog heldigvis ikke født i Fjollerup, men regnede ud, at Smaagrise for Tiden var en søgt Handelsvare; det gjaldt bare om at faa en Del af den Slags paa Haanden.

I dette Øjemed indfandt han sig ved en større Løsøre Auktion paa Vejleegnen, hvor der bl. a. ogsaa bortsolgtes et Antal 6-Ugers Grise. Manden viste sig her som en særdeles flink Køber, der ikke lod sig dupere af selv den mest paagaende Konkurrence, men altid sørgede for at blive ene om det sidste Bud.

Paa den Maade saa han sig snart i Besiddelse af henved en halv Snes Grise, der rigtignok stod ham i ca. 700 Kr., hvilket jo gjorde mindre til Sagen.

Den unge, ubekendte Mand blev virkelig, saa utrolig det end synes, Grisene betrodde og rejste af med dem. Den vælgigste af dem blev straks slagtet til Bryllupet, og Resten blev solgt til forskellige paa Hjem-egnen pr. kontant, men til Priser langt under, hvad de stod ham selv i, og for de indkomne Moneter blev der skaffet Indbo og i øvrigt levet højt.

Men da Betalingsdagen oprandt, var den jo ikke saa god. Grisene var borte, og der var bar Bund i Kassen. Da Inkassator, vedkommende Herredsfuldmegetig, kom paa det rene med Forholdene, gjorde han if. „Kold. Folkebl.“ Anmeldelse om det formentlige Bedrageri, og nu drejer det sig om, at Manden inden en vis kortere Frist enten betaler eller leverer Grisene tilbage. — Det første kan han ikke og det sidste lige saa lidt; tilbage bliver saa kun at lade vedkommende Politimester takse Skaden, som den uheldige Grisehandler uden Tvivl vil komme til at sone under et passende Op-hold i Arresten. Men gift blev han da paa Handelen.

Vandre —

Vandre gennem Vejens Støv, vandre under Sommerløv, vandre under Solens Glød, vandre, vandre til min Død.

Vejen vandrer mig imod Skridt for Skridt og Fod for Fod, Fod for Fod og Skridt for Skridt . . . alt er nyt og alt er mit.

Vandre, vandre fri og glad! Vejene, jeg vandred ad svinder bag mig, hvor jeg gik — nye aabnes for mit Blik.

Vandre Kroppen tung og træt vandre Sindet lyst og let, vandre uden Maal og Med, vandre i al Evighed.

Christian Jørgensen.

Aloor og Skæmt.

Tøflerne.

En tysk Soldat fortæller følgende Historie:

Min Kammerat B. havde faaet et Par strikkede Tøfler af sin kære Mina. I disse var Ordene: „Aus Liebe“ indsyet. Paa den venstre stod Ordet „Aus“, paa den højre „Liebe“.

B. har Kærlighedstøflerne saa trofast, han kunde. Men en Dag røbede et indiskret Brev hjemmefra, at hans Mina ikke var forblevet ham lige saa tro som han hende. Da han om Aftenen læste Brevet op for mig, sagde jeg, at nu vilde han vel ikke bruge Tøflerne længer.

— Hvorfor ikke, svarede B. koldt. — Jeg tager den højre Tøffel paa venstre Ben og omvendt. Saa staar der „Liebe aus“, og det stemmer jo.

Det er ganske vist —

Det var en Aften, at Bissekræmmeren Ibsen og en Gaardmand havde siddet og spillet Kort i Aars Kro, skriver et lokalt Blad.

Da det blev Sengetid, tog Ibsen med Manden hjem; men han var bleven noget gnaven paa Ibsen. Han havde lovet ham Aftensmad og Logi, og „Davre“ skulde han selvfølgelig ogsaa have, og saa havde han oven i Købet tabt nogle Penge til ham i Kortspil. Han sad og tænkte paa, hvorledes han skulde give Ibsen en Lærestreg for, at der var Grænser for den bekendte jyske Gæstfrihed.

Ibsen var nu ikke let at tage ved Næsen, men han vilde prøve det. Da de kom ind i Gaarden, kørte Manden hen og holdt lige op ad Brønden. Der var bælgekoldt den Aften, saa Ibsen ingen Ting kunde se; men Manden vidste jo, hvor Brønden var, at „Bolværket“ var lavt, og der kun var et Par Alen Vand i den 3 til 4 Alen dybe Brønd.

— Saa er vi hjemme, men pas nu paa, at du ikke faar Fødderne vaade, for her staar saa meget Regnvand og sjapper, siger Manden og springer af til sin Side, medens Ibsen lader sig glide ned til den anden Side og plumper i Brønden.

— Hvor blev du af? spørger Manden. Ibsen fattede sig straks ovenpaa Forskrækkelsen og indsaar, at det var bedst at tage det hele med Spøg.

— Æ tror nok, ml. Fodder er bløven vaade, men de ær Katten knogmæ osse en bette fugtig Gaardsplads, do haar a læs fremmed Folk aa i!

Læreren: Naa, Hansemand, hvad blev der saa af Noah og Arken?

Hansemand: Min lille Broder slikkede Malingen af Noah, og Papa traadte paa Arken, saa den gik itu.

Hun: Her staar det i Avisen, at Mavepine kan kureres ved Hjælp af Latter.

Han: Saa, hvem tror du har Lyst til at le, naar man har Mavepine?

— Bruger din Kone Kogebog?
— Ja, hun gør.
— Hvad er Resultatet?
— En slem Mavepine.

En gammel, pensioneret Præst var ivrig Fisker, og en Dag spurgte han en lille Fyr han mødte, om han kunde sige ham et Sted, hvor det bed godt.

Jo, sagde Drengen, der, hvor De ser et Skilt med „Privat Vej, ingen Gennemgang, Pas paa Hunden“, der gaar De over Jorden med den gale Tyr paa og drejer til højre, til De kommer til et Skilt med „Fiskeri forbudt, Overtrædelse vil blive strengt paataalt“ — der er det!

Petersen er vist forelsket i mig. Hvorfor tror du det?

Jo, han klemmer mig saa haardt ind til sig, naar vi danser.

Da tager du Fejl. Jeg kender ham, haa gør det bare for at holde sig fast og ikke falde over Ende under Dansen.

Nye hjemkomne

Tørrede Aprikoser

70 Øre 1/2 kg.

Tørrede Fersken

55 Øre 1/2 kg.

Tørrede Æbler

60 Øre 1/2 kg.

faas hos I. B. Larsen Allinge
Telefon 12.

Gudstjenester og Møder.

—0—

Søndag d. 30. April

Ols Kirke Kl. 9 1/2. Skrm. Kl. 9. Allinge K. Kl. 2.

Om Efterm. Kl. 3 Møde i Tejn og i Bethel i Olsker Kl. 6. Konfirmandfest. Missionær Æree taler. Mandag d. 1. Maj Møde for K. F. U. M. i Menighedshjemmet og for K. F. U. K. i Præstegaarden Kl. 8.

Onsdag d. 3. Udsalg i Allinge Menighedshjem for Hedningemissionen. (Se Annoncen).

Torsdag d. 4. Missionsmøde i Tejn Kl. 7.

Fredag d. 5. i Sandvig Missionshus Kl. 8. Præsten taler.

Evan. luth. Missionsforening Allinge Søndag den 30. Møde i Allinge Kl. 3 1/2. J. Nielsen.

Rutsker Missionshus Kl. 9 1/2. O. Westh.

P. C. HOLM

anbefaler

Barnevogne, Klapvogne
Vugger og Barnesenge
i stort Udvalg.

Søger De en Pige, en Karl eller en Dreng, eller mangler De en Svend eller Lærling, en Fodermester eller anden Medhjælp, bør De snarest avtere i Nord-Bornholms Ugeblad, der hver Fredag bringes direkte ind i 1700 Hjem og læses af saa godt som hvert eneste Tyende. En Annonce her i Bladet vil derfor saa godt som altid bringe et tilfredsstillende Resultat.

Barber- og Friser-Forretning-

erne i Allinge lukkes fra 1ste Maj Kl. 7 Aften, Fredag Kl. 8, Lørdag Kl. 10.

En nykonfirmeret Pige

kan faa Plads til 1ste Maj eller senere hos Fisker Oluf Bendtsen, Tein.

1 Hakkelsemaskine

1 Plov, 1 Sæddækker og 1 Kaste-maskine er billig til Salg hos Carl Berg, Olsker.

Thermoflasker

og løse Flasker til samme er atter hjemkommet.

P. C. Holm.

150 gode Frugtræer

udsælges i Løbet af denne Maaned til nedsat Pris.

Spise- og Foder-Gulerødder er til Salgs hos

Gartner Kofoed,
Hallelyst.

Hyldebærsaft

er atter paa Lager.

Tørrede Hyldebær anbefales.

I. B. Larsen.

Ordet er frit!

Vi gør vore mange Læsere i By og paa Land opmærksom paa, at enhver kan faa optaget Artikler og Indlæg om Emner af almindelig Interesse i „Nord-Bornholms Ugeblad“. Betingelsen er kun, at det skrevne er holdt i en sømmelig Form og indenfor rimelige Grænser, samt at Indsendere — til Underretning for Redaktionen — opgiver Navn og Adresse. Ligeledes modtager Redaktionen gerne Meddelelser om saadanne Ting og Forhold, som vner sig til Behandling i Bladets Spalter. Dette gælder baade Byen og Landet, og det er en Selvfølge, at Redaktionen altid vil iagttage den strengeste Diskretion med Hensyn til sine Kilder.

Vor bekendte fine Kaffe

samt The, Chokolade og Cacao
anbefales det ærede Publikum.

N.B. Chokolade og Cacao til gamle Priser.

Kaffe, altid friskbrændt og nymalet.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Hatte og Huer.

Altid det nyeste i
Nordlandets Handelshus

Prima kontroll. Foderstoffer

anbefales til billigste Dagspriser fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

NB. Vi har endnu et Parti Glutenfoder.

Til Flyttedagen

anbefaler vi vort store Lager af alle Slags

MANUFACTURER

som sælges til absolut billigste Priser.

ET PARTI FODTØJ

sælges til samme Priser som før Krigen.

Nordlandets Handelshus.

A. P. L.

er den mest aromatiske og appetitvækkende Bitter.

Faas i Allinge kun hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Til Stegning og Bagning

anbefales vort ekstragode Plantefedt.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Prima Palmekagemel a 10 Kr. 50 Øre,

Prima Majs Glutenfoder a 11 Kr. 75 Øre,

Ny Blodmelassefoder a 9,25,

anbefales som et udmærket Foderstof til Ungkvæg og Kalve. Priserne
ere pr. 50 Kilo netto i

Nordlandets Handelshus.

Cement, Tagpap,

Tag- og Staldvinduer, Murgryder, Fyrdøre,

Riste og Renseluger anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- Produktforretning.

En Eftersending af

Sludstrup Barres Roefrø

Avl paa store Roer af Risted St., garanteret Spireevne 77 pCt., Pris a
110 Øre pr. Halvkilo. Vi beder eventuelle Købere om at forsyne sig
heraf, thi Lagrene af Barres Roefrø ere snart aldeles røimede.

Nordlandets Handelshus.

Messen's Ene-Udsalg.

Udvalg er hjemkommet af Kostu
mer, Frakker, Kjoler, Bluser, Ne-
derdele, Skorter, Damelinned, —
Strømper, Handsker, Korsetter,
Forklæder.

Et meget stort Udvalg i extrafine
slidstærke Kjolefløjler, som sælges
med Garanti. Priserne ere absolut
billige.

CHR. OLSEN, Allinge.

OLSKER.

Formue- og Indkomstskat til Staten
for 2det Halvaar 1916—16 og Kom-
muneskat for 1ste Halvaar 1916—
17 modtages ved Mejerierne „Hum-
ledal“ og „Kajbjerggaard's Udbet-
alinger i Maj og Juni Maaned samt
paa „Brøddegard“.

Sogneraadet.

Hotel Sandkaas

aabnes 1ste Maj.

Staldplads forefindes.

Gode Læggekartoffer

sælges for 4,50 Td.

Det Lauritz Kofoed Jespersen
tilhørende HUS paa 9. Selvejergaard
Grund i Olsker (overfor Habbedam)
er billigt til Salg ved Henvendelse
til Husmand Johannes Jespersen
ved Nydammea i Rutsker.

For Herrer.

Blaa Cheviot og kulørt Klæde
til Dragter. Kraver, Flipper, Man-
chetskjorter, — kulørte og hvide
Skjorter, Seler, Strømper, Slips
og Underbeklædning.

— Trods Prissigneringerne sælges
disse Varer til meget fordelagtige
Priser.

Chr. Olsen,

Messen's Ene-Udsalg, Allinge.

By- og Herredsfuldmægtig
Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge
hver Mandag efter Kl. 10 Form. og
i Klemensker Kro hver Fredag
fra 2—5 Eftm.

2 Gylter, som skal have
Grise 15. Maj, er
til Salgs paa

Faaregaard, Olsker.

En yngre Karl

kan til Maj faa Plads paa
Hammersholm.

MAJSMÆL

60 Øre kg — anvendes i Stedet for
Kartoffelmel. Faas hos

J. B. Larsen

Allinge Menighedshjem.

Udsalg for Hedningemissionen Onsdag
den 3. Maj Kl. 3. Gaver modtages
i Præstegaarden.
Vær velkommen.

Ægte Carlshamn-Snus

faas hos

J. B. Larsen.

Gødningssalt

anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Bornholmsk Avl af velrenset Saasæd

Svaløf Segerhavre, en Gaards Avl.
Gul Næsgaard Havre, triørrenset.
Gartons Saahavre, Stivvippe-Type.
Tystofte 2-radet Byg

sælges til laveste Pris ved kontant Betaling.

Nordlandets Handelshus.

Suktermelasse og Blodmelasse

anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Kjole- og Blusestoffer

samt Vaskestoffer er hjemkommet i fikt og stort Udvalg.

Japuetter, Frakker og Nederdele

i mange Nyheder.

Færdige Bomuldskjoler fra 3,50.

Køkken- og Pynteforklæder i stort Udvalg.

Et Parti Vaskebluser fra forrige Sæson sælges til og
under halv Pris.

Nordlandets Handelshus.

Høstbindegarn.

Vi har rigeligt Lager og sælger til rimelige Priser mod Bestilling
inden denne Maaned's Udgang. I de ærede Forbrugeres egen Interesse
anbefales det derfor at bestille nu hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Klædninger, Regnfrakker

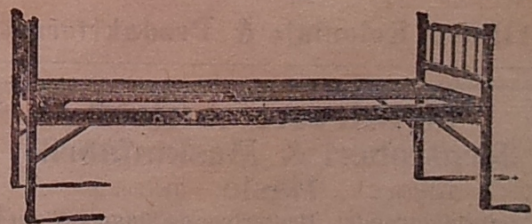
samt stærkt Arbejdstøj købes bedst i

Nordlandets Handelshus.

Alle Sorter Markfrø

i ekstra fine Kvaliteter anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Senge-Udstyr.

Køb vore garanterede Kvaliteter i Bolster, Nankin og Dunlærred
samt damprensede Fjer og Dun.

Fuldstændige Sengeudstyr leveres med kort Varsel.

Nordlandets Handelshus.

Kolonialvarer

i bedste udsøgte Kvaliteter til billigste Dagspriser
anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Cwëtta's

„ALBA“

Crémant Chocolade
FINESTE DANSK FABRIKAT

I Hager og Ruller fra 10 - 100 Øre

SOLLIGNUM

er det bedste eksisterende Træ-Konserveringsmiddel og giver tillige en smuk Farve. Faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Manchetskjorter, Kraver, Flipper, Manchetter, Slips
Sokker, Seler.

Mange fikse Nyheder.

Nordlandets Handelshus.

Ekstrafin cronebrændt Tjære

er paa Lager og anbefales til billigste Priser fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Høj Pris betales

for hvid vasket Uld og strikkede Uld-Klude, naar Varer tages i Bytte.

Nordlandets Handelshus.

Vi anbefaler

vort velassorterede Lager af

Isenkram, Glas, Porcellæn og Fajance

til billigste Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Rødkløver-Afharpning

er mere smaaornet, men ser ellers ud til at være spiredygtig og anvendelig i specielle Tilfælde. Pris 40 Øre pr. Halvkilo.

Nordlandets Handelshus.

Til Tagstrygning

anbefales en ekstrafin Calciumstjære eller Linoliumstjære fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

**Brødrene Anker
Jernstøberi & Maskinfabrik**

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Cambridgetromler, Hestoriver og Slaamaskiner.

Prøv vor udmærkede

MARGARINE

og De vil blive tilfreds saavel med Kvalitet som med Pris.
Frisk Tilførsel flere Gange ugentlig.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Rigtig gode kantskaarne Udskudshraedder!

Vi har endnu rigeligt Lager heraf, — og vi sælger ogsaa billigt.
Brædderne ekspederes frit kørt og læsset paa Banevogn. Forlang Tilbud.

Nordlandets Handelshus.

Husk vort velassorterede

Trælast-Lager!

Forlang Tilbud, og vi er til Tjeneste.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Allinge Bogtrykkeri anbefales. Telefon 74.

Alle Slags Tryksager hurtigt og billigt.

Hvalfangsten og dens Historie.

—o—

Hvalfangsten, der er kendt saa langt tilbage i Tiden som fra før vor Tidsregning, bliver nu drevet paa en saa rationel Maade, at en Skildring af Hvalfangsten før og nu vil være af Interesse.

Ogsaa her fra Bornholm udrustes jo for ca. Hundrede Aar siden adskillige store Skibe, der med skiftende Held drev Hvalfangst paa Grønland. Senere blev Konkurrencen fra Nordmændene saa stor, at Bornholmerne maatte opgive den før saa indbringende Hvalfangst.

Der findes i Norge over et halvt Hundrede Hvalfangstredier, hvoraf en Del er Aktieselskaber, medens andre tilhører private Folk.

Der blev i Fjor af Hvalfangsten produceret noget over 500,000 Td. Olie, og paa Grund af de ekstraordinære Forhold blev der opnaaet en meget betydelig Pris for denne Hvalolie. Hvalaktierne noteres for Tiden meget højt, idet mange af disse Aktier slaar i en Kurs af omkring 350, skr. „Pol.“

Hvalerne.

For at skildre Hvalfangsten er det nødvendigt først at omtale de forskellige Hvalarter.

Hvalerne deles i 2 Grupper, nemlig Tandhvaler og Bardehvaler. Til Tandhvalerne hører Kaskelotten eller Spermacethvalen, Bottenmosen, Hvidhvalen, Narhvalen og flere Sorter Delfiner. Bardehvalerne deles yderligere i to Arter, nemlig Glat-hvalerne eller Rethvalerne og Finhvalerne. Til Rethvalerne, der ingen Finner har paa Ryggen eller Furer under Bugen, hører Grønlandshvalen og Nordkaperen eller, som den ogsaa kaldes, Biskaperhvalen. Til Finhvalerne, der har Finner paa Ryggen og Furer under Bugen, hører Blaa-hvalen, Finhvalen, Sejshvalen og Knølhvalen.

Kaskelotten eller Spermacethvalen bliver sjælden mere end ca. 50—60 Fod lang. Denne Hvalart optræder talrigst paa begge Sider af Ækvator, men den viser sig ogsaa i den tempererede og kolde Zone, idet Hvalfangere baade ved Finmarken, Island, Færøerne og Irland samt i Sydhavet har fanget denne Hvalart.

Kaskelotten har et overordentlig stort Hoved, hvis forreste Del danner en ret afskaaret Linje. Den har 40 Tænder, hvoraf dog kun Tænderne i Underkæben er fuldt udviklet. Der findes under Skindet, over Panden og Snuden et Lag meget fint Fedt, det er flydende Spermacet. Kaskelotten ernærer sig af Fisk og Blæksprutter, og i Indvoldene kan der undertiden findes et meget kostbart Stof — Ambra.

Bottenmosen bliver som Regel kun 20—25 Fod lang, og denne Hvalart opholder sig om Sommeren i Nærheden af de norske Kyster, og om Efteraaret drager den Syd paa i Atlanterhavet. Denne Hval lever paa store Vanddybder og ernærer sig væsentlig af Blæksprutter.

Hvalfangsten.

Der har hersket stærk Tvivl om, hvilket Folkeslag der begyndte paa den egentlige Hvalfangst, men enkelte Hvalarter har ganske sikkert været efterstræbt fra den Tid, man lærte at færdes paa Søen og havde opfundet Vaaben, hvormed de kunde fanges og dræbes. Den Maade at fange Hvaler paa, nemlig ved at skræmme dem og jage dem ind i mindre Fjorde for der at dræbe dem, er kendt fra Historien.

Forhenværende Fiskeriinspektør i Finmarken G. Sørensen skriver i sin Beretning om Hvalfangsten, dens Historie og Mænd følgende: Aristoteles omtaler denne Fangstmaade, som omkring Aar 400 før vor Tidsregning blev anvendt ved Græken-

lands-Kyster, men hvor langt tilbage i Tiden man kan regne, at der er foregaaet en rationel Fangst af Rethvaler, kan derimod ikke siges.

Helgelænderen Ottar gav omkring Aar 890 den engelske Konge Alfred den Store en Beretning om en Rejse, han havde foretaget. Ottar var efter sit eget Udsagn den Mand, der boede længst mod Nord i Norge. Da han havde Lyst til at se, hvor langt Landet naaede, sejlede han fra Helgeland Nord paa, og efter at være kommet saa langt, at Landet bøjede mod Øst, sejlede han i tre Døgn med den øde Kyststrækning til Styrbord og det aabne Hav til Bagbords Side; han var da naaet saa langt mod Nord, hvortil Hvalfangerne plejede at komme. Han fortalte derimod ikke noget om, hvad det var for Hvalfangere, men det er jo ikke usandsynligt, at det var hans egne Landsmænd fra sydligere Egne af Landet.

Paa Haakon Adelstens Tid var Hvalfangsten af stor Betydning i Norge, idet der ved Lov af Aar 970 blev bestemt, hvorledes dræbte og ilanddrevne Hvaler skulde behandles. Omtrent samtidig omtales Hvalfangsten ved den franske Kyst. I det 11te Aarhundrede drev Fransk-mændene og Spanierne Hvalfangst efter Nordkaperhvalen i den biskaiske Bugt. Kødet og Tungerne blev spidst og Barderne solgtes til Spanien, Frankrig og England, hvor Krigerne benyttede dem til Pryd paa deres Hjelme. Fangsten foregik i Vintermaanederne, og mod Foraaret, naar Hvalerne trak Nord paa, fulgte Fransk-mændene og Spanierne efter med deres Skibe op til Irlands og Islands Kyster til Newfoundland og til Norge. Disse to Nationer er rimeligvis de første, der har drevet Hvalfangst i det aabne Hav langt fra Hjemmets Kyster.

Islænderne har ganske sikkert lært Hvalfangst af disse to Nationer. I det 12te Aarhundrede omtales nemlig, at Islænderne drev Hvalfangst, og at de spiste Hvalkød. De blev snart ivrige Hvalfangere, og i det 16de Aarhundrede skal den islandske Hvalfangerflaade have bestaaet af henimod et halvt Hundrede Fartøjer.

17 Fag godt Halmtag

er til Salgs paa

Risegaard i Olsker.

Gravmonumenter,

raat tilhugne eller polerede, sorte og lyse samt Gravplader, Marmorplader, etc. — anbefales til billigste Priser.

Stenhugger **Emil Hammer,**
Allinge.

Brune Bønner

85 Øre kg.

Hvide Bønner

80 Øre kg.

Røde Linser

110 Øre kg.

faas hos **J. B. Larsen** Allinge

Hegntraad og Kramper

Kædevarer, Fjederhager og Led,

Grebe, Skovle og Spader
anbefales til meget billige Priser.

P. C. Holm

Forlang

hos Deres Købmand

Viggo Glistrup's Kaffe!

140

Have-Møbler Have-Redskaber Frø

og Rosenkartofler

anbefales.

P. C. Holm.

En flink Dreng

kan komme i Lære til 1ste Maj.

Bager Holm.

Et sjældent Tilbud i vor Tid.

!!

Nedenanførte Varer bestilte jeg i Sommeren 1915, men har først faaet disse leveret i April.

Derfor kan jeg, trods de store Prisstigninger saavel paa Garn som Farve, dog sælge Varerne til nedenslaende Priser.

Maskintøj, smaa Maal	65 Øre m
Ravndug	80 -
Lining	50 -
Diagonal	70 -
Flonel, blegroed	60 -
Livfo'r	40 -
Bomuldstøj	40 -
Bomuldslærred	32 -
do.	25 -

ALLINGE i April 1916.

for Messens Ene-Udsalg.

CHR. OLSEN.

Telefon Nr. 100.

For renvaskede uldne strikkede KLUDE betales 1 Kr. pr. Kilo, ombyttet med Varer.

Et Parti Majs og Rapskager
udsælges til billige Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.